

2401000105020536
EXAMINATION OCTOBER 2024
BACHELOR OF ARTS (FIFTH SEMESTER)
SANSKRIT – XV

श्रीशंकराचार्यकृतब्रह्मसूत्रशांकर भाष्य – चतुः सूत्री १, २, ३ (New Course)

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks : 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

a. Name of the Examination: **BACHELOR OF ARTS (FIFTH SEMESTER)**

b. Name of the Subject: **SANSKRIT – XV**

श्रीशंकराचार्यकृतब्रह्मसूत्रशांकर भाष्य – चतुः सूत्री १, २, ३ (New Course)

c. Subject Code No: **2401000105020536**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.

3. Figures to the right indicate full marks of the question.

4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 દ્રંકમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ પાંચ)

10

૧. શંકરાચાર્યના મતે જગતના વિશેષણો કેટલા છે? કયા કયા?

૨. પંચખ્યાતિ ના નામ આપો.

૩. શંકરાચાર્યે કુલ કેટલા મઠો ની સ્થાપના કરી? તેના નામ આપો.

૪. બ્રહ્મસૂત્ર ના કુલ કેટલા અધ્યાય છે? નામ જણાવો.

૫. પરમાત્મા મુખ્યત્વે કેટલા સ્વરૂપે રહે છે? કયા કયા?

૬. જન્માધસ્ય યતઃ । આ સૂત્ર માં કેટલા પદો છે? કયા કયા?

૭. શંકરાચાર્ય ના માતા પિતા ના નામ જણાવો.

1. कथं पुनरविद्यावद्विषयाणि प्रत्यक्षादीनि प्रमाणानि³² शास्त्राणि चेति । उच्यते देहेन्द्रियादिष्वहंममाभिमानरहितस्य प्रमातृत्वानुपपत्ती प्रमाणप्रवृत्त्यनुपपत्तेः । न हीन्द्रियाण्यनुपादाय प्रत्यक्षादिव्यवहारः संभवति । न चाधिष्ठानमन्तरेणेन्द्रियाणां व्यवहारः सम्भवति । न चानध्यस्तात्मभावेन देहेन कश्चिद्रचाप्रियते न चेतस्मिन्सर्वस्मिन्नसति असङ्गस्यात्मनः प्रमातृत्वमुत्पद्यते ।
2. तत्पुनर्ब्रह्म प्रसिद्धमप्रसिद्धं वा स्यात् । यदि प्रसिद्धं न जिज्ञासितव्यम् । अथाऽप्रसिद्धं नैव शक्यं जिज्ञासितुमिति । उच्यते- अस्ति तावद्ब्रह्म नित्यशुद्धबुद्धमुक्तस्वभाव, सर्वज्ञ, सर्वशक्ति समन्वितम् । ब्रह्मशब्दस्य हि व्युत्पाद्यमानस्य नित्यशुद्धत्वादयोऽर्थाः प्रतीयन्ते, बृहतेर्धातोरांनुगमात् । सर्वस्यात्मत्वाच्च ब्रह्मास्तित्वप्रसिद्धिः । सर्वो ह्यात्मास्तित्वं प्रत्येति, न नाहमस्मीति । यदि हि नात्मास्तित्वप्रसिद्धिः स्यात् सर्वो लोको नाहमस्मीति प्रतीयात् । आत्मा च ब्रह्म ।
3. यास्कपरिपठितानां तु 'जायतेऽस्ति' इत्यादीनां ग्रहणे तेषां जगतः स्थितिकाले संभाव्यमानत्वान्मूलकारणायुत्पत्तिस्थितिनाशा जगतो न गृहीताः स्युरित्याशङ्क्येते, तन्माशङ्कीति योत्पत्तिर्ब्रह्मणस्तत्रैव स्थितिः प्रलयश्च त एव गृह्यन्ते । न यथोक्तविशेषणस्य जगतो यथोक्तविशेषणमीश्वरंमुक्त्वान्यतः प्रधानादचेतनादणुभ्योऽभावात्संसारिणो वा उत्पत्त्यादि संभावयितुं शक्यम् ।
4. यथोक्तमृवेदादि शाखं योनिः कारणं प्रमाणमस्य ब्रह्मणो यथावत्स्वरूपाधिगमे । शाखादेव प्रमाणाज्जगतो जन्मादिकारणं ब्रह्माधिगम्यत इत्यभिप्रायः । शास्त्रमुदाहृतं पूर्वसूत्रे यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते' इत्यादि । किमर्थं तर्हीचं सूत्रं, यावता पूर्वसूत्र एवेवंजातीयक शाखमुदाहरता शास्त्रयोनित्वं ब्रह्मणो दर्शितम् । उच्यते तत्र पूर्वसूत्राक्षरेण स्पष्टं शास्त्रस्यानुपादानाज्जन्मादिके वलमनु मानमुपन्यस्तमित्याशङ्क्येते तां शङ्कां निवर्तयितुमिदं सूत्रं प्रवृत्ते शाखयोनित्वादिति ।

(ब) सूत्र समझवो. (कोई पक्ष लें)

1. अथातो ब्रह्मजिज्ञासा।
2. शास्त्रयोनित्वात्।

Q.3 શંકરાચાર્યના મતે તત્ત્વત્રયના સ્વરૂપને વર્ણવો. **13**

અથવા

ઉપોદ્ધાત ભાષ્યમાં શંકરાચાર્યે કરેલ અધ્યાસ-ભાષ્યનું નિરૂપણ કરો. **13**

Q.4 દ્વંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ બે) **14**

૧. ત્રિવિધ સત્તા

૨. પ્રમાણ મીમાંસા

૩. સાધનચતુષ્ટય

૪. સૂત્ર -ભાષ્ય -અધિકરણ
